

## The field survey on Darbininkų, Kalvių and Kurklių Streets

In 2009, a survey was conducted at the site of a gas line trench on Darbininkų, Kalvių, and Kurklių Streets in Ukmergė (Fig. 1). During it, mixed and fill layers with 18<sup>th</sup>–20<sup>th</sup>-century finds, 19<sup>th</sup>–20<sup>th</sup>-century stone paving, and part of a pole construction were recorded.

Algis Kuzmickas, Olegas Fediajevas

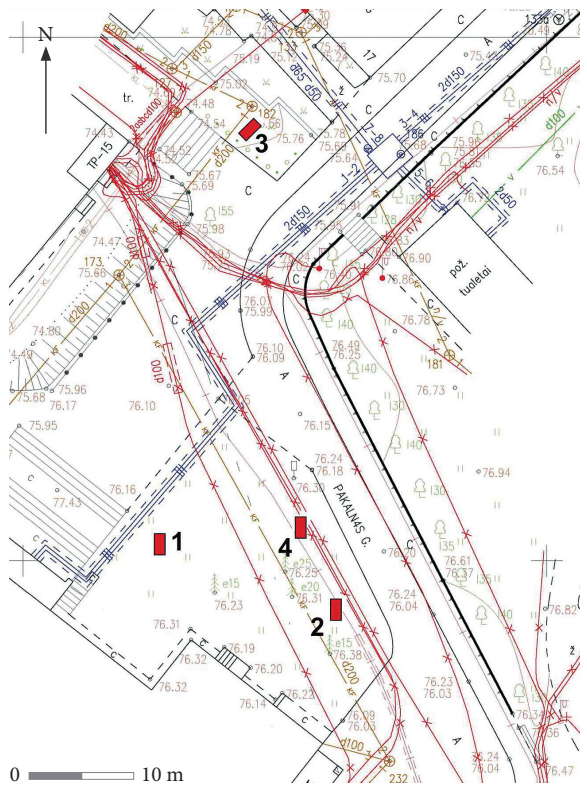
## Tyrimai Ukmergės senamiestyje

2009 m. balandžio mėnesį KPIP vykdė žvalgomuosius archeologinius tyrinėjimus Ukmergės senamiestyje, projektuojamų automobilių stovėjimo aikštelių Pilies ir Pakalnės gatvių bei perkeliamo viešojo tualetu Pakalnės gatvės teritorijoje. Jie vykdėti 2 sklypuose, nutolusiuose vienas nuo kito apie 200 m, Pilies parko teritorijoje ir šalia jo. Iki šiol archeologiniai tyrinėjimai Pilies gatvės sklype nevykdėti, todėl čia buvo sukonzentruoti 7 iš 11 plotų. Pakalnės gatvėje, kur anksčiau atlikti žvalgomieji tyrimai (G. Zabiela), numatyti 4 šurfai, 3 iš kurių parinkti būsimo aikštelės teritorijoje ir vienas – būsimo tualetu vietoje (1 pav.), Pilies gatvėje – 7 šurfai. Iškaista 10 x 2 m dydžio šurfų ir vienas 1x7 m dydžio pjūvis, iš viso ištiriant 27 m<sup>2</sup> plotą.

Tyrinėjimais **Pakalnės gatvėje** nustatyta, kad šioje vietoje kultūrinis sluoksnis sunaikintas tarybinu laikotarpiu statant kultūros namus, kasant komunalines trasas ir panašiai, todėl tolesni archeologiniai tyrinėjimai, įrengiant automobilių stovėjimo aikštelę bei perkeliant viešąjį tualetą, buvo netikslingi.

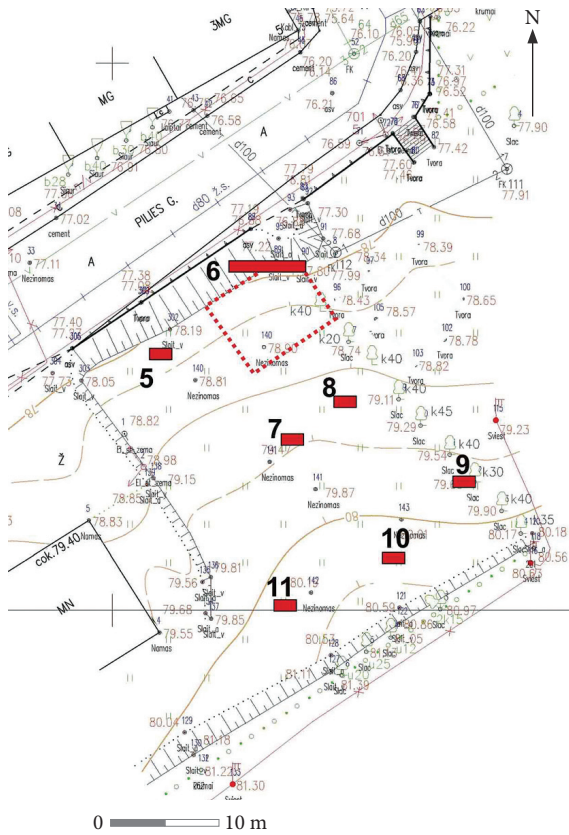
**Pilies gatvės** tyrimai pradėti kasant 2 šurfus prie gatvės (2 pav.). **Šurfe 5** užfiksuotas iki 70 cm storio tamsiai pilko grunto kultūrinis sluoksnis su angliukais bei XVII–XIX a. radiniais – keramika, stiklo šukėmis, plokštinių koklių fragmentais.

**Šurfe 6** 50–90 cm gylyje fiksuotas tamsiai pilkas gruntas su gausybe degusių, apdegusių plytų, stiklo, keramikos fragmentais. 80–100 cm gylyje atsidenė gana smulkių akmenų grindinys, iš abiejų pusių žemėjantis centro link. Siekiant išsiaiškinti, kiek grindinys



1 pav. Tyrinėtų vietų Pakalnės gatvėje išsidėstymo planas. O. Fediajevo brėž.

Fig. 1. The situation plan of the excavation sites on



2 pav. Tyrinėtų vietų Pilies gatvėje išsidėstymo planas. O. Fediajevo brėž.

Fig. 2. The situation plan of the excavation sites on Pilies Street. Pakalnės Street.

tęsiasi, šurfas į abi puses išplėstas iki 1x7 m dydžio ir pervadintas *perkasa 6* (3 pav.). 40 cm gylyje jos dalyje aptiktas apdegusių plytų lauzas, po kuriomis atidengta buvusio pastato siena – apatinis sudegęs rastas, gulėjęs ant akmenų, rištų kalkiniu skiediniu, pamato. Šalia pamato aptikta didesnė apdegusių raudonųjų – keramikos, koklių, stiklo – koncentracija. Aptiktas sveikas ašotėlis, dengtas XVII–XVIII a. būdinga glazūra. Pamatas kartu su

ant jo išlikusio apdegusio rąsto fragmentu buvo 60 cm pločio, orientuotas PR–ŠV kryptimi. Į R nuo pamato grindinio nebuvo, šioje vietoje gilintasi iki rudo molio žemio, pasiekto 70 cm gylyje.

Kito pastato apatinis vainikas ir pamatas aptiktas 4,5 m į R nuo pirmojo. Čia užfiksuoti 2 apdegusių rąstų fragmentai, gulėję stačiu kampu, t. y. rastas sudegusio namo kampas. Šis pastatas orientuotas ta pačia kryptimi kaip ir pirmasis. Medinis namas buvo suręstas ant tokio pat lauko akmenų, surištų kalkiniu skiediniu, pamato. Prie vidinio namo kampo surasta apdegusių stiklo, geležies ir keramikos dirbinių bei žalvarinių vinučių, skirtų oda ar audiniu aptraukti baldus, fragmentai. Ties šia senele fiksuotas perkasimas, tad neaišku, ar išlikusi šio namo dalis Š ir V kryptimis. Kokio tipo buvo pastato grindys, nustatyti nepavyko, bet aišku, kad jos nebuvo grįstos akmenimis – grindinys tęsėsi tik nuo vieno namo iki kito. Grįsta labai kruopščiai, padarant tam tikrą lovį su 10 cm nuolydžiu ŠV kryptimi. Akmenys sudėti taip, kad jų paviršius beveik lygus, aukščiau nesiskyrė daugiau nei 1 cm. Tarpai tarp akmenų labai maži, ypač link griovio dugno, šonai pritaikyti vienas prie kito. Naudoti lauko rieduliai, tik keli akmenys grindinyje skaldyti. Vienur šie lauko rieduliai stambesni, iki 20x25 cm dydžio, kitur mažesni, daugiausia pailgi, 8x12 cm dydžio. Mažesnieji akmenys sudėti išilgai griovio žemiausiai vietai, t. y. siekiant mažiausio pasipriešinimo lietaus vandeniui. Pagal virš grindinio aptiktus radinius, jis, kaip ir abu pastatai, datuojamas XVII a. Tiek grindinys, tiek pastatai priskirtini anksčiausiajam Ukmergės statybos etapui, ypač vertingam miesto istorijai, todėl grindinys neardytas bei užpiltas, tikintis, kad vėliau jį galima būtų eksponuoti.

Toliau tyrinėta šurfais P kryptimi kalvos link (šurfai 7–11). Manoma, kad čia galėjo stovėti įvairiuose istoriniuose šaltiniuose minėta Ukmergės pilis, todėl tikėtasi aptikti dar ankstyvesnį kultūrinį sluoksnį. Tačiau kuo labiau prie kalvos artėta, tuo aukščiau fiksuotas rudo molio žemis bei plonesnis kultūrinis sluoksnis su pavieniais XVII–XIX a. radiniais ir XX a. šiukšlėmis. Todėl padaryta išvada, kad pilies lokalizacijai nustatyti būtini tyrimai kitose Ukmergės vietose.

### The field evaluation in Ukmergė Old Town

In 2009, the KPIP conducted an evaluation at planned carparks on Pilies and Pakalnės Streets and a portable public toilet on Pakalnės Street in Ukmergė Old Town. A total of 27 m<sup>2</sup> were excavated. The cultural layer on Pakalnės Street (Fig. 1) was destroyed during the Soviet era. The remains of two 17<sup>th</sup>-century wooden buildings were found in trench 6 on Pilies Street (Figs. 2, 3).



3 pav. Perkasa 6 iš V. O. Fediajevo nuotr.

Fig. 3. Trench 6 as seen from the W.

## UTENA

Dalius Ribokas

### Tyrimai Gedimino gatvėje

2009 m. UKM Gedimino gatvėje tyrė apšvietimo ir vandentiekio–nuotekų tinklą įrengimo vietas. Buvo ištirtas vienas šurfais šviestuvo statymo vietoje, žvalgyta apšvietimo kabelio tranšėja ir ištirtos 6 perkastos vandentiekio–nuotekų tranšėjų vietose.

2x2 m (4 m<sup>2</sup>) dydžio *šurfais 1* ištirtas penkto šviestuvo statymo vietoje, už 6 m į PV nuo tilto per Krašunos upę. Šurfais vietoje vir-

šuje buvo šaligatvis iš 5 cm storio plytelių, po kuriomis rastas pilkas maišytas smėlis. 10–20 cm gylyje buvo dalinai nuardytas, dalinai užbetonuotas grindinys iš 10–15 cm storio akmenų. Po grindiniu 30–35 cm gylyje prasidėjo supilto gelsvo smėlio sluoksnis. Jis buvo 1,34–1,65 m storio. 1,64–1,95 m gylyje prasidėjo pilkas molingas supiltinis kultūrinis sluoksnis. Supilto smėlio sluoksnis buvo nestabilus, šurfais sienelės griuvo, iš kultūrinio sluoksnio sunkėsi gruntinis vanduo, tad pasiekus 2,2 m gylį, tyrimai nutraukti. Ištirtoje kultūrinio sluoksnio dalyje rasta žiastos kera-